Arbetsolyckor och sjukskrivningar bland städare

Maj 2017

afa FÖRSÄKRING

AFA Försäkring ger trygghet och ekonomiskt stöd vid sjukdom, arbetsskada, arbetsbrist, dödsfall och föräldraledighet. Våra försäkringar är bestämda i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter och vi försäkrar 4,5 miljoner människor i privat näringsliv, kommuner, landsting och regioner.

AFA Försäkring drivs utan vinstsyfte. Vi förvaltar cirka 200 miljarder kronor för att säkerställa framtida utbetalningar till våra försäkrade. En viktig del av vår verksamhet är att stödja forskning och projekt som aktivt syftar till att förbättra arbetsmiljön.

AFA Försäkring har cirka 650 medarbetare och ägs av Svenskt Näringsliv, LO och PTK.

Vi arbetar förebyggande

Totalt satsar arbetsmarknadens parter genom AFA Försäkring cirka 150 miljoner kronor per år på stöd till forskning och utveckling inom arbetsmiljö och hälsa. Det gör oss till en av Sveriges främsta anslagsgivare inom området. Resultaten av forskningen omsätts i praktisk handling genom förebyggande arbetsmiljösatsningar.

För att säkerställa att vi stödjer relevant forskning analyserar vi statistik från de försäkringsfall som vi administrerar. Statistiken hämtar vi ur vår skadedatabas där det finns information om 13 miljoner försäkringsärenden. Skadedatabasen ger oss stor kännedom om vilka skador och sjukdomar som är vanligt förekommande i olika sektorer och yrkesgrupper.

För att göra informationen tillgänglig för alla presenterar vi varje år aktuell statistik i vår arbetsskaderapport och fyra delrapporter. Arbetsskaderapporten är mer generell medan delrapporterna belyser mer specifika områden, till exempel arbetsskador och sjukskrivningar bland städare, som den här rapporten.

Innehåll

Bakgrund 5

Sammanfattning och slutsatser 6

Om rapporten 8

Arbetsolyckor bland städare 10

Olycksfrekvens bland städare och fönsterputsare 13

Hur går olyckorna till? 16

Sjukskrivningar bland städare och fönsterputsare 24

Varför blir städare och fönsterputsare långvarigt sjukskrivna? 28

Bakgrund

Den här rapporten är framtagen för att belysa arbetsskador och sjukskrivningar i yrkesgruppen städare. Städare är en yrkesgrupp som växer, en bidragande orsak till det har varit det så kallade RUT-avdraget som infördes den 1 juli 2007.

Städare är oftare sjukskrivna och drabbas oftare av arbetsolyckor jämfört med övriga av AFA Försäkrings försäkrade. I den här rapporten vill vi ge en fördjupad bild av skade- och sjukskrivningsorsaker.

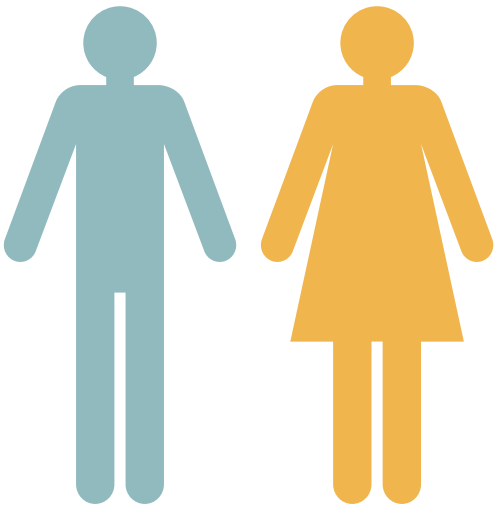

Sammanfattning och slutsatser

Yrkesgruppen städare och fönsterputsare har en högre olycksfrekvens än övriga yrkesgrupper. Den relativa frekvensen beräknas som antal olyckor per 1 000 sysselsatta och år. I genomsnitt inträffar 2,5 allvarliga arbetsplatsolyckor per 1 000 sysselsatta per år. För städare och fönsterputsare är siffran 4,0 allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta per år.

Yrkesgruppen städare och fönsterputsare har en högre sjukskrivningsfrekvens än övriga yrkesgrupper. Den relativa frekvensen beräknas som antal långa sjukfall per 1 000 sysselsatta och år. I genomsnitt påbörjas 27,9 sjukfall som varar i tre månader eller längre per 1000 sysselsatta per år. För städare och fönsterputsare är siffran 41,0 långvariga sjukfall per 1 000 sysselsatta.

Den vanligaste arbetsolyckan bland städare är olika typer av fallolyckor. För kvinnor är det något vanligare med fall i samma nivå. Män skadar sig oftare efter fall från höjd.

Olycksfrekvensen är högre i de äldre åldersgrupperna.

Kvinnor i åldersgruppen 55–64 år har en 1,6 gånger högre risk att drabbas av en fallolycka i samma nivå inomhus. De har också en 1,8 gånger högre risk att drabbas av en fallolycka i samma nivå utomhus än kvinnor i genomsnitt.

Män i åldersgruppen 55–64 år har en 1,8 gånger högre risk att drabbas av en fallolycka i samma nivå inomhus. De har också en dubbelt så hög risk att drabbas av en fallolycka i samma nivå utomhus som män i genomsnitt.

Den vanligaste muskuloskeletala diagnosen för både kvinnor och män är ryggsjukdomar och den vanligaste psykiska diagnosen för både kvinnor och män är förstämningssyndrom (depression).

De vanligaste diagnoserna bland städare och fönsterputsare är muskuloskeletala och psykiska diagnoser. Dessa står för två tredjedelar av alla diagnoser för långa sjukfall. Fördelningen är likvärdig för båda könen.

Antal sjukfall med stressrelaterade diagnoser mer än fördubblades för kvinnor mellan åren 2012 och 2015. Utvecklingen i andra yrkesgrupper är likvärdig.

Långa sjukfall ökar med stigande ålder. För kvinnor är det fem gånger vanligare med sjukskrivning i den äldsta åldersgruppen jämfört med den yngsta. Bland männen är det sju och en halv gånger vanligare i den äldsta jämfört med den yngsta åldersgruppen.

Om rapporten

Statistiken i rapporten bygger på försäkringsärenden bland sysselsatta inom yrkesgruppen städare och fönsterputsare.

Yrkesgruppen i rapporten baseras på standard för svensk yrkesklassificering, SSYK. (Statistiska centralbyrån, 2012).

Under 2015 gick AFA Försäkring över från den gamla standarden SSYK96 till den nya standarden SSYK12. Det innebär ett tidsseriebrott i statistiken och att vissa yrken inte är fullt jämförbara över åren.

Uppgifter om antalet sysselsatta kommer från Statistiska centralbyråns yrkesregister.

De yrkesgrupper som vi definierar som *Städare och fönsterputsare* och som ingår i rapporten är:

Enligt SSYK96

- **Fönsterputsare**
- **Hotell- och kontorsstädare**

  m.fl.

Enligt SSYK12

- **Bilrekonditionerare, fönsterputsare och övriga rengöringsarbetare**
- **Städare**
- **Städledare och husfruar**

Yrkeskoden som inkluderar *städledare och husfruar* i SSYK12 var uppdelad på *storhushållsföreståndare* och *hotell- och kontorsstädare* i den gamla standarden SSYK96.

Yrkeskoden som inkluderar *bilrekonditionerare, fönsterputsare* och *övriga rengöringsarbetare* i SSYK12 var uppdelad på tre yrkeskoder, *övriga servicearbetare, maskinoperatör, blekning och färgning* samt *fönsterputsare* i SSYK96.

Konsekvensen av kodändringen 2014 blir att antalet sysselsatta och antalet skador och sjukfall ökar i gruppen *städare och fönsterputsare*. Även andelen män som omfattas ökar. En del av ökningen kan också bestå av en ren sysselsättningsökning, men det går inte att avgöra hur stor del utifrån statistiken.

Relativ frekvens

I rapporten används begreppet relativ frekvens som står för antalet olyckor per 1 000 sysselsatta (olycksfrekvens) eller antalet sjukfall per 1 000 sysselsatta (sjukskrivningsfrekvens).

Arbetsskador

En arbetsskada kan vara en arbetssjukdom, en färdolycka eller ett arbetsolycksfall. I rapporten fokuserar vi på arbetsolycksfall. Grunden för statistiken om arbetsskador i rapporten är skador som har gett ersättningar från Trygghetsförsäkring vid arbetsskada, TFA, TFA-KL och PSA. Vi har studerat 7 032 olyckor varav 2 106 allvarliga olyckor som har inträffat under åren 2007–2015.

Med en allvarlig arbetsolycka menar vi att olyckan har lett till fler än 30 dagars sjukskrivning eller motsvarande läkningstid och/eller medicinsk invaliditet. Medicinsk invaliditet är ett försäkringsmedicinskt mått som anges i procent (%). Det är ett mått på den bestående kroppsliga funktionsnedsättningen till följd av arbetsskadan. Den medicinska invaliditetsgraden avgörs först då skadan har nått ett tillstånd då inga förändringar förväntas. Fram till dess görs en preliminär uppskattning av skadans svårighetsgrad.

Arbetsskadeförsäkringen

Trygghetsförsäkring vid arbetsskada, TFA, omfattar samtliga anställda inom avtalsområdena Svenskt Näringsliv/LO/PTK och kooperationen. TFA-KL omfattar samtliga anställda i kommuner, landsting/regioner, Svenska kyrkan och Pactaföretag. AFA Försäkring har också uppdraget att administrera och reglera arbetsskador i enlighet med det statliga personskadeavtalet (PSA), och har därför information om i stort sett alla anmälda arbetsskador i Sverige.

Långa sjukfall

Grunden för avsnittet om långa sjukfall är ersatta sjukfall i AFA Försäkrings sjukförsäkring, avtalsgruppsjukförsäkring AGS och AGS-KL. Vi har studerat 33 000 långa sjukfall (insjuknande år 2007–2015). Med ett långt sjukfall menar vi en sjukskrivning som har pågått i minst tre månader eller lett till sjuk- eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan, kallad månadsersättning hos AFA Försäkring. Aktivitetsersättning är en tidsbegränsad ersättning som kan beviljas till unga i åldern 19–29 år.

AFA Försäkrings skadedatabas är en dynamisk databas. Det betyder att skador kan rapporteras in i efterhand, vilket innebär en viss eftersläpning i inflödet av våra ärenden.

Sjukförsäkringen

Avtalsgruppsjukförsäkringen AGS och AGS-KL, omfattar arbetare inom avtalsområdet Svenskt Näringsliv/LO, kooperationen, anställda i kommuner, landsting/regioner, Svenska kyrkan och Pactaföretag. Pacta är en arbetsgivarorganisation för företag som är verksamma inom kommun- och landstingsnära verksamheter. Försäkringen omfattar däremot inte statligt anställda eller tjänstemän inom det privata avtalsområdet. Försäkringen ger ett komplement till sjukpenning eller sjuk- eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan och sjukskrivningen behöver inte vara arbetsrelaterad.

Arbetsolyckor bland städare

En arbetsskada kan vara en arbetssjukdom, ett färdolycksfall eller ett arbetsolycksfall. I detta avsnitt studerar vi utvecklingen över tid för arbetsskador med fokus på arbetsolyckor för yrkesgruppen städare och fönsterputsare. Som vi nämnde tidigare är årgångarna 2014 och 2015 inte fullt jämförbara med äldre årgångar på grund av ändringen i yrkeskodssystemet.

I **tabell 1** visas antalet godkända arbetsskador fördelade efter året då skadan inträffade för åren 2007–2015. Under 2008 och 2009 minskade antalet arbetsskador, men från och med 2010 har de ökat årligen. Utvecklingen liknar utvecklingen i hela AFA Försäkrings kollektiv.

Det är naturligt att antalet arbetsskador minskar när antalet sysselsatta minskar vilket var fallet under lågkonjunkturen 2008 och 2009. Under 2012 förändrades villkoren i TFA-försäkringen, vilket innebar att fler skadade med kortare sjukskrivning fick rätt till ersättning. En följd av det blev fler anmälda och godkända arbetsolyckor.

På grund av att antalet sysselsatta kvinnor i dessa yrken är högre än antalet män har kvinnor också fler godkända arbetsskador.

Den största yrkesgruppen inom *städare och fönsterputsare* är de som kategoriseras som ”städare”. Fönsterputsarna är en mindre grupp och majoriteten är män. Under 2013 som är det senaste året då fönsterputsare var en egen yrkeskod fanns knappt 600 fönsterputsare och 90 procent av dem var män.

Tabell 1

Antal arbetsskador inom yrkesgruppen fördelat på kön och arbetsskadetyp 2007–2015.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Kvinnor									
Arbetsolyckor	449	408	322	433	602	700	815	803	828
Arbetssjukdomar	2	4	3	8	10	4	7	5	1
Färdolycksfall	127	117	127	153	150	170	203	174	237
Summa arbetsskador kvinnor	**578**	**529**	**452**	**594**	**762**	**874**	**1 025**	**982**	**1 066**
Män									
Arbetsolyckor	121	120	87	118	171	198	254	281	322
Arbetssjukdomar	.	2	2	2	2	.	5	2	2
Färdolycksfall	11	15	16	16	32	27	44	36	42
Summa arbetsskador män	**710**	**666**	**557**	**730**	**967**	**1 099**	**1 328**	**1 301**	**1 432**
Totalsumma	**1 288**	**1 195**	**1 009**	**1 324**	**1 729**	**1 973**	**2 353**	**2 283**	**2 498**

I **diagram 1** visas antalet allvarliga olyckor fördelat på kön. Antalet allvarliga olyckor har också ökat sedan 2010.

På grund av ändringen i yrkeskodsystemet är 2014 och 2015 inte fullt jämförbara med tidigare årgångar.

Diagram 1

Antal godkända allvarliga arbetsolyckor efter kön 2007–2015.

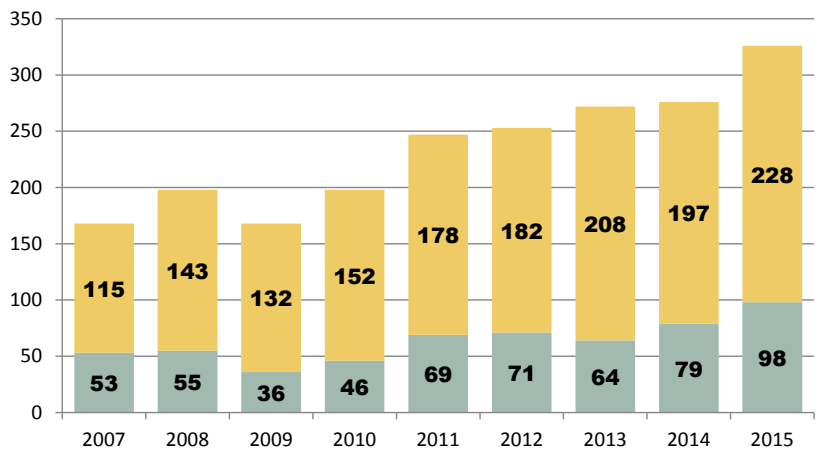

Olycksfrekvens bland städare och fönsterputsare

I följande avsnitt redovisas olycksfrekvensens utveckling under åren 2007–2015.

För yrkesgruppen städare och fönsterputsare sjönk antalet sysselsatta något under lågkonjunkturen 2009, men sedan 2010 har antalet sysselsatta ökat årligen.

Om vi sätter antalet olyckor i relation till sysselsättningsutvecklingen och mäter den relativa frekvensen, det vill säga antalet olyckor per 1 000 sysselsatta så ser vi också en ökning.

I **diagram 2** redovisas antal olyckor och antal allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta.

Om man ser till samtliga olyckor så ökar frekvensen från 5,4 till 14,3 mellan åren 2009 och 2013. En del av ökningen kan förklaras av att fler beviljas ersättning för lättare skador från och med 2012, men också av att man infört webbanmälan och att försäkringen har blivit mer känd. Frekvensen för allvarliga olyckor ökar också, men inte lika mycket, från 2,4 till 3,7 under samma period. Att branschen sysselsätter fler kan vara en bidragande orsak till olycksutvecklingen.

Diagram 2

Antal olyckor och antal allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta.

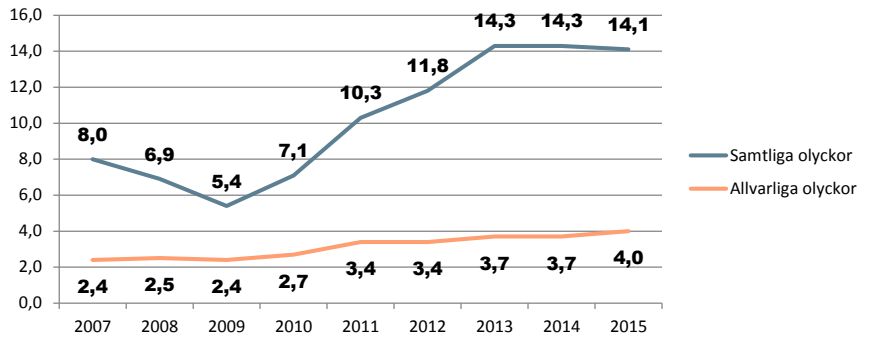

I **diagram 3** och i **diagram 4** visas olycksfrekvensen fördelat på kön för alla olyckor respektive för allvarliga olyckor. Skillnaderna mellan könen är inte så stora om man ser till olycksfrekvensen totalt. När det gäller allvarliga olyckor har män en något högre olycksfrekvens än kvinnor. Att män har en högre olycksfrekvens brukar gälla även i andra yrken. En förklaring kan vara att kvinnor och mäns arbetsuppgifter kan skilja sig åt även om de på papperet har samma yrkestitel.

Diagram 3

Antal olyckor per 1 000 sysselsatta fördelade efter kön.

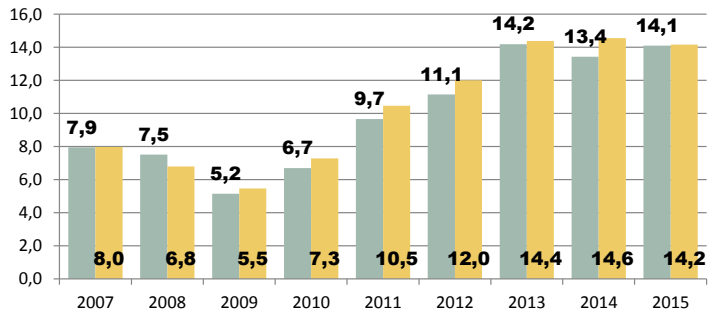

Diagram 4

Antal allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta fördelat efter kön.

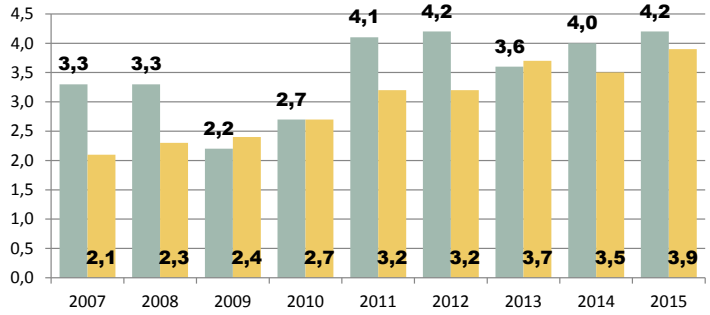

I nästa avsnitt kommer vi att ta en närmare titt på vad som orsakar mäns och kvinnors arbetsolyckor.

Hur går olyckorna till?

I **diagram 5** och **diagram 6** visas antalet olyckor 2010–2015 fördelat på händelsetyp per kön och fördelat efter allvarlighetsgrad.

Händelsetyperna kategoriseras efter den skadades egen beskrivning av hur olyckan gick till.

Diagram 5

Arbetsolyckor fördelade efter händelsetyp och skadeallvar. Kvinnor 2010–2015.

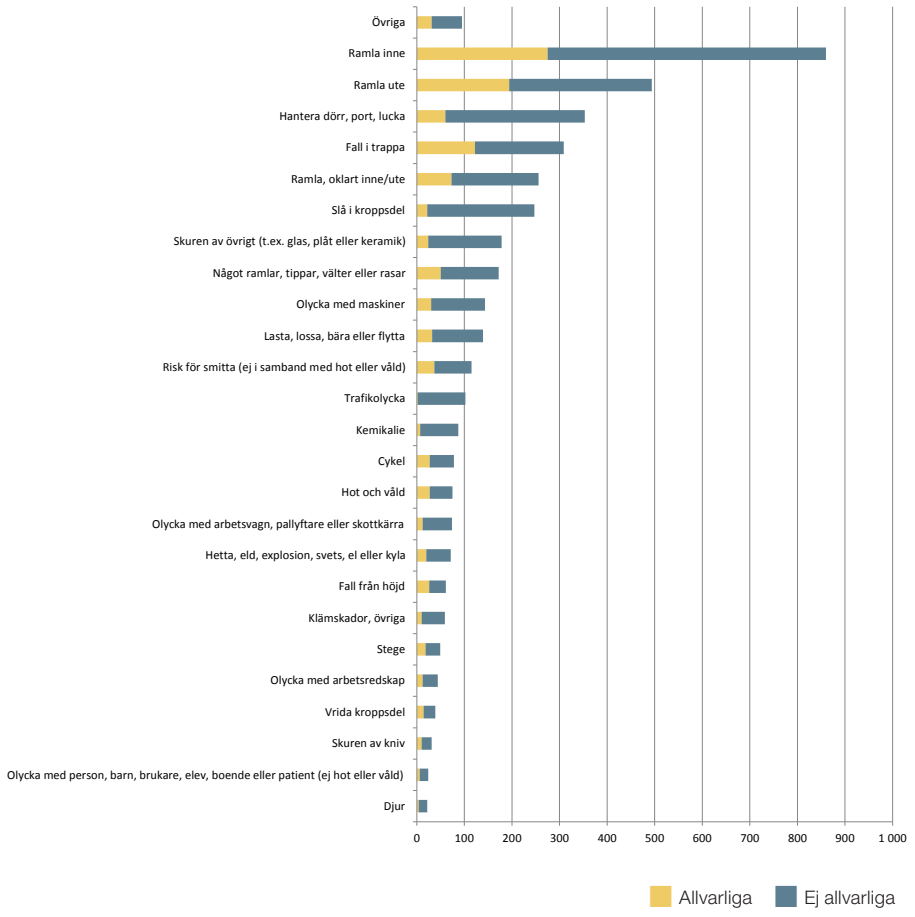

Diagram 6

Arbetsolyckor fördelade efter händelsetyp och skadeallvar. Män 2010–2015.

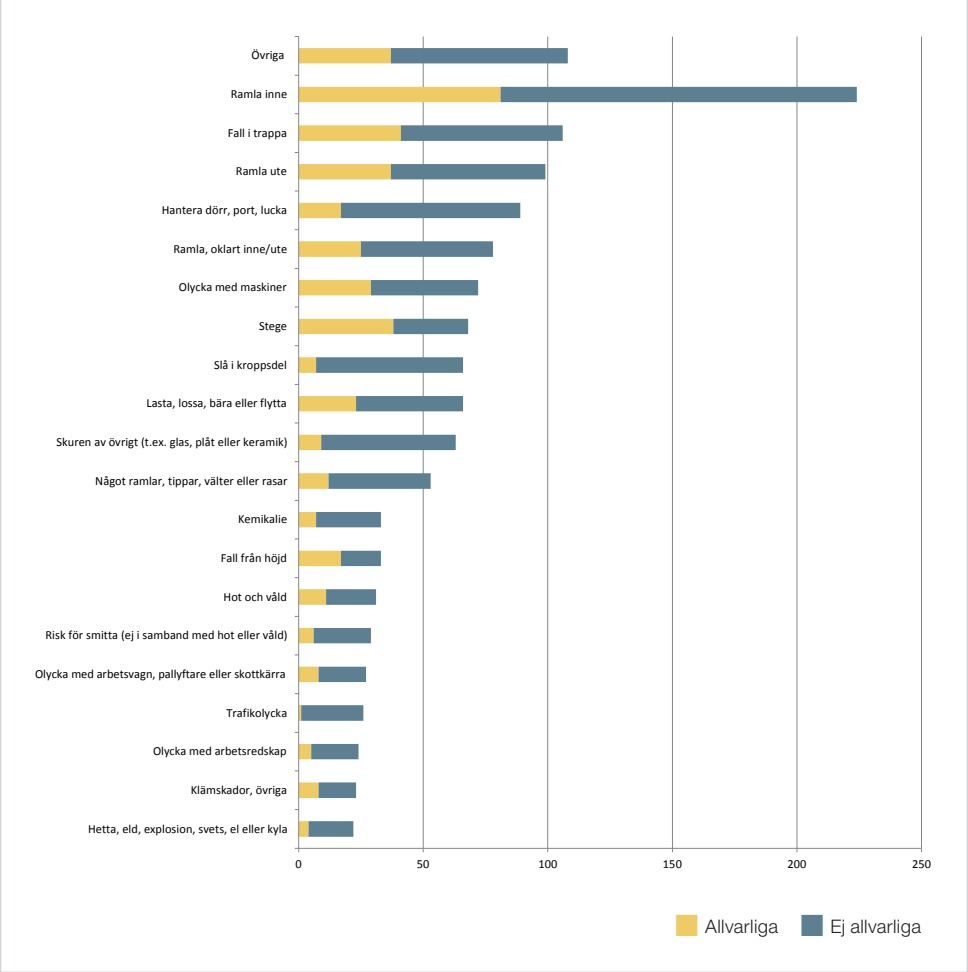

Den vanligaste orsaken bakom en arbetsolycka är att man ramlar eller faller. Detta gäller samtliga yrkesgrupper och även *städare och fönsterputsare*.

Fallolyckor

Bland *städare och fönsterputsare* är det vanligast att man faller i samma nivå inomhus, händelsetypen *ramla inne*, därefter att man faller i samma nivå utomhus, *ramla ute*. För män inom yrkesgruppen är fallolyckor från höjd (händelsetyperna *stege, fall i trappa* och *fall från höjd*) vanligare än för kvinnor. Fall i samma höjd utgör 38 procent av samtliga olyckor bland kvinnor. Fall från höjd utgör 10 procent av kvinnornas olyckor. Fall i samma höjd utgör 30 procent av männens olyckor och fall från höjd 15 procent av männens olyckor.

35 procent av kvinnornas fallolyckor och 38 procent av männens har klassats som allvarliga. 12 procent av olyckorna har lett till medicinsk invaliditet.

Fall inomhus beror ofta på att man halkar på ett halt golv eller snubblar över något som ligger på golvet. Konsekvenser av fallolyckorna förvärras med stigande ålder.

Kvinnor i åldersgruppen 55–64 år har en 1,6 gånger högre risk att drabbas av en fallolycka i samma nivå inomhus. De har också en 1,8 gånger högre risk att drabbas av en fallolycka i samma nivå utomhus än kvinnor i genomsnitt.

Män i åldersgruppen 55–64 år har en 1,8 gånger högre risk att drabbas av en fallolycka i samma nivå inomhus. De har också en dubbelt så hög risk att drabbas av en fallolycka i samma nivå utomhus som män i genomsnitt.

EXEMPEL PÅ HÄNDELSEFÖRLOPP

Fallolyckor

Hotell- och kontorsstädare
Kvinna, åldersgrupp 56–64 år

”Dammsög. Fastnade med foten på en mattkant och ramlade i sidled. Ramlade på höger arm.”

Konsekvens:
Fraktur på övre delen av radius, medicinsk invaliditet.

Att äldre drabbas hårdare av arbetsolyckor gäller även arbetsolyckor totalt sett.

Hotell- och kontorsstädare
Kvinna, åldersgrupp 46–55 år

”Gick mellan husen. Jag halkade på en isfläck.”

Konsekvens:
Multipla frakturer på revben, sjukskriven > 30 dagar.

Fall utomhus inträffar ofta när städare förflyttar sig mellan arbetsställen och beror vanligtvis på att det är halt utomhus.

Fönsterputsare
Man, åldersgrupp 26–35 år

”Putsade fönster. Stegen jag stod på gled undan. Jag föll och slog i stegen.”

Konsekvens:
Fraktur på ländkota, medicinsk invaliditet.

Fall från höjd kan röra sig om både fall från stolar och pallar och från högre höjder som stegar. Fall från stege är den vanligaste orsaken till en arbetsolycka bland fönsterputsare.

Fall i trappa förekommer både under förflyttningar och under städning, till exempel vid moppning av trappor.

EXEMPEL PÅ HÄNDELSEFÖRLOPP

Olyckor med maskiner

Hotell- och kontorsstädare
Man, åldersgrupp 36–45 år

”Städade med en combimaskin. En rondell lossnade från maskinen. Klämde fot mellan maskinen och en laddare när jag skulle reparera felet.”

Konsekvens:
Sårskada på finger, medicinsk invaliditet.

Män drabbas oftare av olyckor med maskiner än kvinnor. Det rör sig då om olika typer av städmaskiner eller tvättmaskiner.

Olyckor med dörrar

Städare
Man, åldersgrupp 56–64 år

”Dörren slog igen hårt så mitt pekfinger klämdes.”

Konsekvens:
Klämskada på tumme och annat finger (fingrar), sjukskriven < 31 dagar.

Den tredje vanligaste olyckstypen hantera, dörr, port, lucka leder oftast inte till en allvarlig skada. Färre än var femte, 17 procent, har klassats som allvarlig och 9 procent av olyckorna ledde till medicinsk invaliditet. Olyckorna inträffar vid förflyttningar med eller utan städmaterial.

Var sitter skadorna?

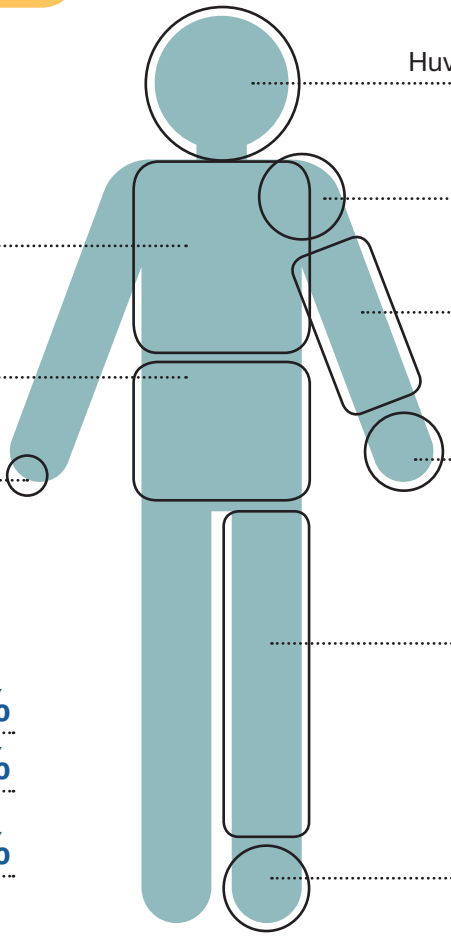

I **bild 1** och **bild 2** visas var på kroppen olycksfallen har gett skador. Vanligast är att huvudet skadas, 15 procent av männens skador och 16 procent av kvinnornas skador utgörs av skador i huvudregionen, inräknat skador på ansikte, tänder och ögon. Skadorna kan uppstå när personen får något i ögat, på grund av att något ramlar över honom eller henne eller att han eller hon ramlar och slår i huvudet. För män utgör skador på fingrar 14 procent av skadorna, för kvinnor utgör de 9 procent av skadorna. Fingrarna skadas ofta på grund av att personen har skurit

Var sitter skadorna?

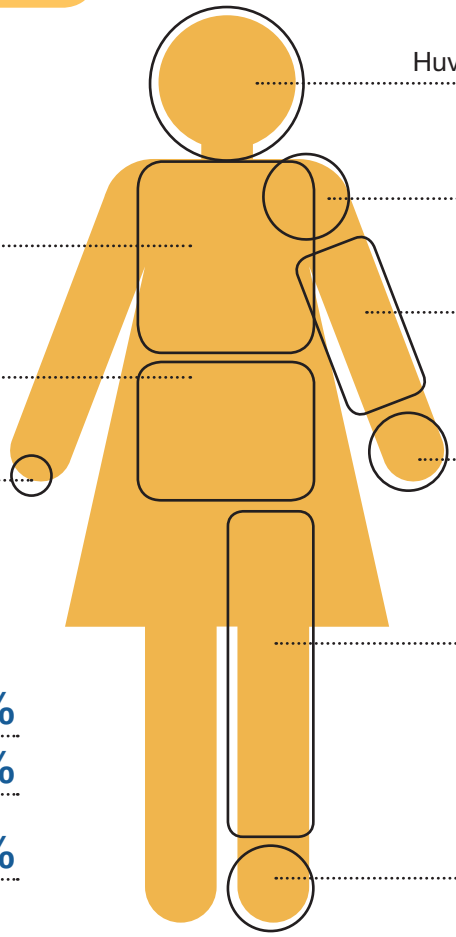

sig på krossat glas eller exempelvis en så kallad clickskrapa, har klämt sig eller fastnat med fingrarna i något. Skador på ben utgör 12 procent av alla skador för både kvinnor och män. Skadorna beror ofta på fallolyckor. Även skador på armar orsakas av olika typer av fallolyckor. 10 procent av kvinnornas skador är armskador och 7 procent av männens skador är armskador. Kvinnor drabbas något oftare av fallolyckor i samma nivå än män och det är vanligare att kvinnor hamnar i situationer där de skadar sig på grund av att de tar emot sig med armarna efter ett fall.

Sjukskrivningar bland städare och fönsterputsare

I detta avsnitt studeras utvecklingen för långa sjukfall, som definieras som de sjukfall som medfört mer än 90 dagars sjukskrivning eller lett till månadsersättning, det vill säga sjuk- eller aktivitetsersättning från Försäkringskassan.

I **tabell 2** visas antalet långa sjukfall för åren 2007–2015. Rehabiliteringskedjan infördes 1 juli 2008, och regler för att beviljas sjukpenning och aktivitets- och sjukersättning blev striktare. Det bidrog till att antalet ärenden minskade 2008 och 2009. Från och med 2010 har antalet långa sjukfall ökat generellt och det gäller också för *städare och fönsterputsare*.

Redovisningen för månadsersättning för 2014 och 2015 är ofullständig, då beviljandet av aktivitets- eller sjukersättning från Försäkringskassan inte sker förrän alla andra möjligheter är utredda.

Antalet sysselsatta kvinnor i yrkesgruppen *städare och fönsterputsare* är högre än antalet män, vilket också gör att det är fler kvinnor som är sjukskrivna.

Yrkesindelningen har som tidigare nämnts ändrats från och med 2014, vilket ger en sysselsättningsökning i berörda yrkesgrupp. Detta kan vara en delförklaring till den ökningen av antal sjukfall de senare åren.

Tabell 2

Antal nya sjukfall som medfört mer än 90 dagars sjukskrivning eller lett till månadsersättning. Uppdelat efter insjuknandeår och kön.

Sjukklass	Kön	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Mer än 90 sjukdagar	Kvinnor	1 918	1 583	1 334	1 836	1 890	1 952	2 185	2 400	2 563
	Män	330	260	261	321	323	327	404	522	635
	Total	**2 248**	**1 843**	**1 595**	**2 157**	**2 213**	**2 279**	**2 589**	**2 922**	**3 198**
Månadsersättning	Kvinnor	151	69	42	56	48	77	124	120	47
	Män	33	13	5	17	16	22	33	28	16
	Total	**184**	**82**	**47**	**73**	**64**	**99**	**157**	**148**	**63**
Totalt kvinnor		**2 069**	**1 652**	**1 376**	**1 892**	**1 938**	**2 029**	**2 309**	**2 520**	**2 610**
Totalt män		**363**	**273**	**266**	**338**	**339**	**349**	**437**	**550**	**651**
Totalt		**2 432**	**1 925**	**1 642**	**2 230**	**2 277**	**2 378**	**2 746**	**3 070**	**3 261**

I **diagram 7** och **diagram 8** visas långa sjukfall per 1 000 sysselsatta. Generellt har kvinnor något högre antal sjukfall per 1 000 sysselsatta än män. Frekvensen stiger med ökad ålder för båda könen.

För de yngre åldersgrupperna har inte förändringen varit så stor under hela perioden 2007 till 2015, men från och med lågkonjunkturen 2009 har en liten ökning skett. För de två äldre åldersgrupperna, 46–55 och 56–64 år, har en markant ökning skett från 2009, med en kraftig uppgång för de två senaste åren. Den senare ökningen kan bero på ändrad sammansättning av yrken i urvalet. Skillnaden mellan könen är att kvinnor har 1,6 gånger högre relativ frekvens jämfört med män under 2015. Skillnaden är procentuellt störst för de yngsta.

Diagram 7

Relativ frekvens efter åldersgrupper, kvinnor.

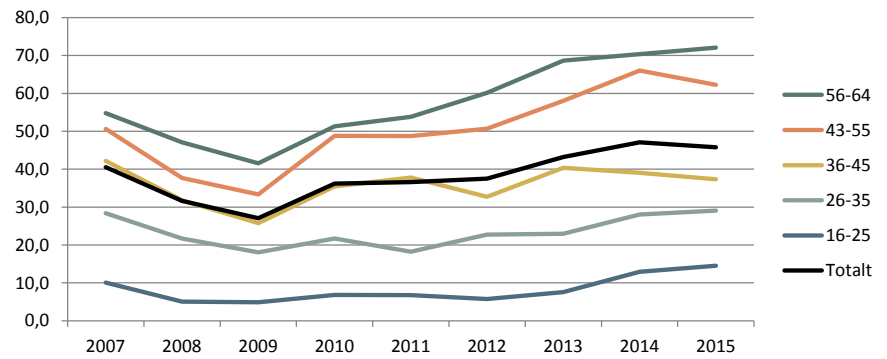

Diagram 8

Relativ frekvens efter åldersgrupper, män.

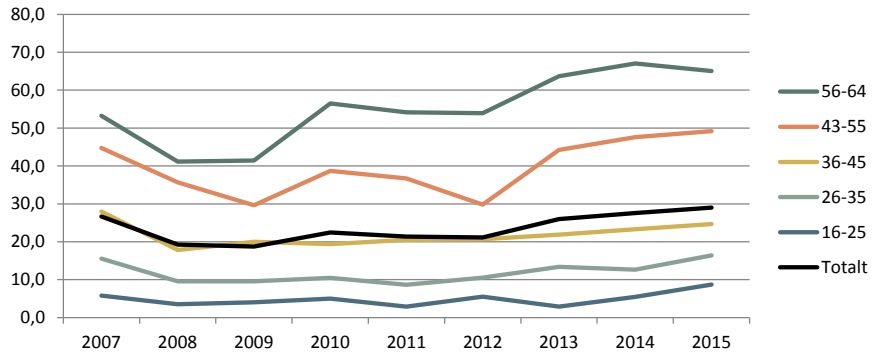

Varför blir städare och fönsterputsare långvarigt sjukskrivna?

I **diagram 9** och **diagram 10** visas de diagnoser som oftast har orsakat långvarig sjukskrivning under åren 2014 och 2015. Liksom för samtliga sjukfall är de vanligaste diagnoserna för *städare och fönsterputsare* sjukdomar i muskuloskeletala system eller psykiska sjukdomar. Skillnaderna mellan könen är relativ små och cirka två tredjedelar av alla sjukfall under 2014 och 2015 tillhör någon av dessa två diagnosgrupper.

Diagram 9

Långa sjukfall per diagnos, 2014 och 2015. Kvinnor, antal = 5 130.

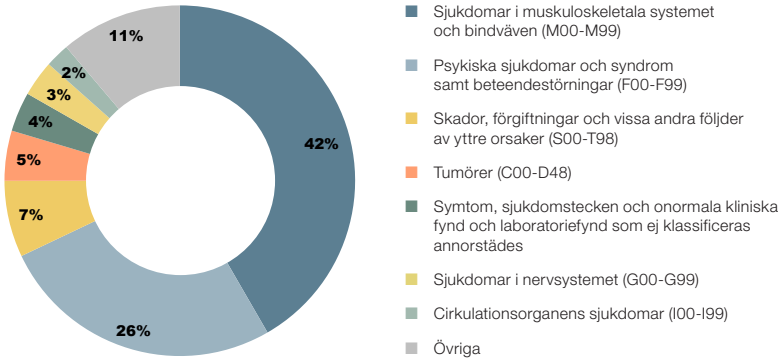

Diagram 10

Långa sjukfall per diagnos, 2014 och 2015. Män, antal = 1 201.

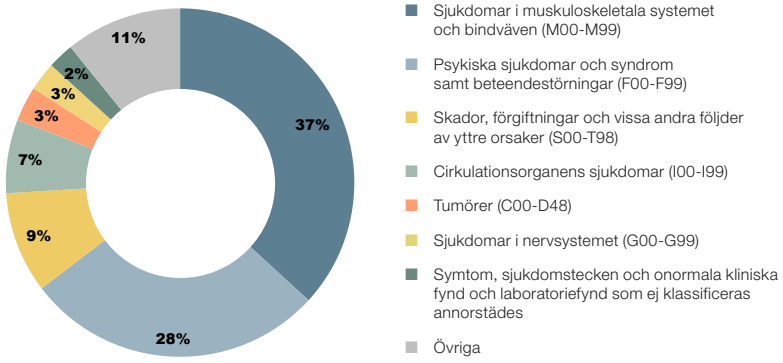

Diagram 11 och **diagram 12** visar den procentuella fördelningen av de två vanligaste diagnoserna, sjukdomar i muskuloskeletala system och psykiska sjukdomar, vid långa sjukfall 2007–2015. För män har både muskuloskeletala och psykiska diagnoser haft en relativt oförändrad utveckling. För kvinnor har andelen psykiska diagnoser däremot ökat från och med 2009, från 17 procent till 27 procent av alla diagnoser.

Diagram 11

Andel i procent med muskuloskeletala diagnoser eller psykiska diagnoser.

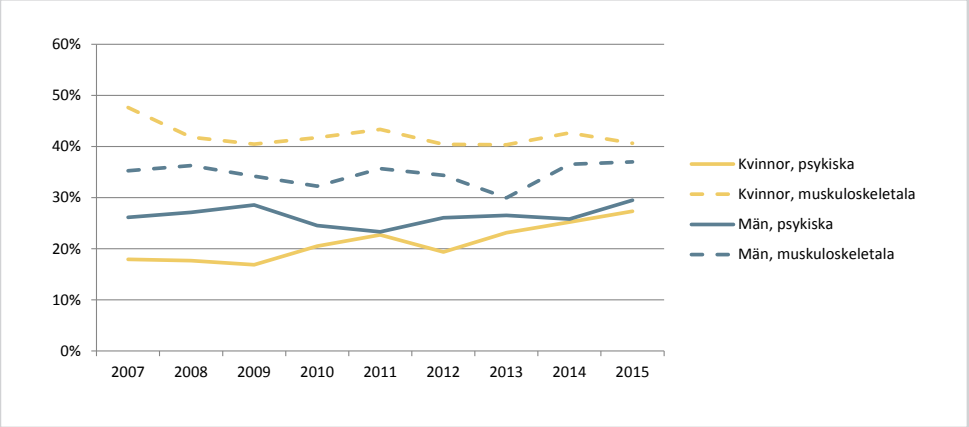

I **diagram 12** görs en ytterligare nedbrytning av de vanligaste orsakerna till psykisk diagnos. Samtliga orsaker har ökat från 2009 fram till 2015, men ökningen av kvinnor med depression och reaktion på svår stress är den mest iögonfallande. Den senare diagnosen är också den som ökar mest för samtliga yrkesgrupper i AFA Försäkrings kollektiv.

Även om männens ökning inte är lika stor, mätt i antal, så är den procentuella ökningen större. Den omklassificering av yrkeskoder som skedde 2014 kan ha en viss påverkan på uppgången de två senaste åren, då det tillkom vissa yrkeskategorier som inte var med i kodningen för 2007–2013.

Diagram 12

De vanligaste psykiska diagnoserna efter kön.

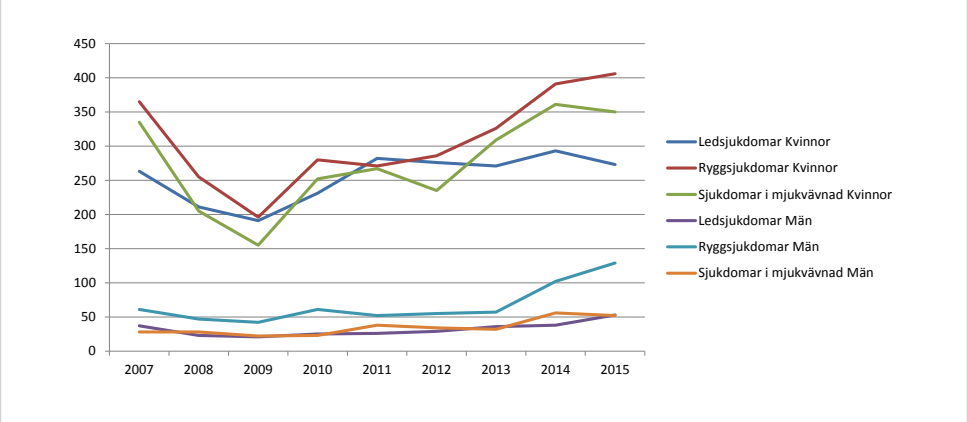

För de muskuloskeletala diagnoserna så är mönstret något annorlunda. **Diagram 13** visar att antalet kvinnor med diagnos för ryggsjukdomar har ökat fram till 2015. Mjukvävnadssjukdomar har en liknande utveckling, men har minskat det senaste året. För ledsjukdomar har dock antalet varit stabilt och legat runt 275 sjukfall per år sedan 2011.

Diagram 13

De vanligaste muskuloskeletala diagnoserna efter kön.

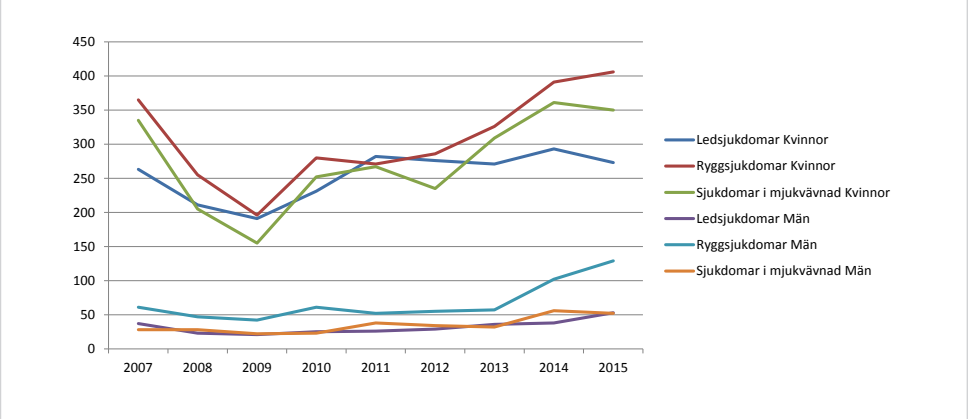

För män har utvecklingen varit stabil fram till de senaste åren. En trolig förklaring till ökningen under 2014 och 2015 är den ändrade yrkesindelningen, vilken innebar att fler män inkluderades i yrkeskategorin städare och fönsterputsare.

Trygghet på jobbet för fyra miljoner människor

POSTADRESS **AFA Försäkring 106 27 Stockholm** BESÖKSADRESS **Klara Södra Kyrkogata 18**
KUNDCENTER **0771-88 00 99** VX **08-696 40 00** FAX **08-696 45 45** INTERNET **www.afaforsakring.se**

F6345 17.05 Omslagsfoto: Pixabay